

Een ander markant plekje in Ruurlo is de "Godsbelt of de Olde Gold", een uniek bosje aan de Barchemseweg. Een welbekende plek voor de hondebezitters. Verondersteld wordt dat deze plek uit heidense tijden stamt en dat het een begraafplaats was. Maar archeologisch onderzoek heeft nooit plaatsgevonden. Het zou trouwens zonde zijn om de bomen te rooien. Eigenlijk moest er een hekwerk omheen komen.

Tot slot. Mocht U uw contributie over 1995 nog niet betaald hebben, doe dat dan nu. Dit geldt uiteraard niet voor diegenen die een machtiging voor automatische incasso hebben gegeven.

VAN DE REDACTIE

Naar aanleiding van vragen over het inleveren van copy voor ons kwartaalblad hieronder de sluitingsdata:

Nummer 1: 1 februari.

Nummer 2: 1 mei.

Nummer 3: 1 augustus.

Nummer 4: 1 november.

Misschien nog ten overvloede, maar vanaf 1 augustus j.l. kunt U de copy inleveren bij de voorzitter. Uiteraard mag U het ook opsturen naar de redactie.

CURSUS-INFORMATIE.

Van de zijde van het Gelders Oudheidkundig Contact kregen wij weer diverse persberichten over de cursussen voor het komende winterseizoen. De volgende onderwerpen komen zo al aan bod:

Musea en museumbeheer: registratie, conservering en restauratie van museumvoorwerpen, publiekstaken van musea, tentoonstellingstechniek, lesbrieven, rondleiden, omgaan met de computer, zakelijk ondernemen in cultuur, etc.

Geschiedenis en geschiedbeoefening: lokale en regionale geschiedenis, schrijven van artikelen over geschiedenis, historische geografie, middelnederlands, etc.

Genealogie en paleografie.

Cursus speuren naar de sporen van het verleden in Gelderland: praktisch gerichte introductie op de beoefening van de lokale en regionale geschiedenis. De cursus is bestemd voor degenen die zelf onderzoek willen gaan verrichten naar de geschiedenis van hun dorp of stad.

Cursus schrijven over geschiedenis: de cursus geeft U voorbeelden over hoe het wel en niet kan. Er wordt een hoop praktische informatie gegeven over de problemen die U tijdens het schrijven kunt tegenkomen.

Deze cursussen zijn bestemd voor leden en bestuursleden van historische verenigingen, en eventueel voor alle andere belangstellenden.

De eerste cursussen beginnen al in de maand september.

Een gratis overzicht is verkrijgbaar bij:

Gelders Oudheidkundig Contact, Postbus 4040, 7200 BA Zutphen, telefoon 05750-11826.

DE RUURLOSE BROUWER CHRISTOFFEL BENSINCK IN DE ZEVENTIENDE EEUW.

door W. Albers.

Christoffel Bensinck trad onder andere in de jaren 1650, 1671, 1672, 1673, 1678 en 1679 op als gerichtsmann bij het Ruurlose gericht, respectievelijk onder de richters Arnoldt Willinck, Gerhardt Huijtinck en Nikolaus Kelder.

Het Ruurlose gericht speelde een belangrijke rol in de plaatselijke smaneleving. Het Richterambt van Ruurlo viel onder het Landdrostambt van Zutphen (1), dat ook de richtersambten van Doesburg en Steenderen, Doetinchem, Hengelo (Gld), Zelhem en Hummelo omvatte. De landdrost van Zutphen benoemde en ontsloeg de richters (2). De bank werd om de veertien dagen gespannen. De richter werd bijgestaan door twee gerichtslieden of keurnoten die, vaak tegen hun zin, door de richter werden aangewezen. Het dorp Ruurlo, gelegen in het Noordelijk gedeelte van de Mark Ruurlo, was in de zeventiende eeuw een behoorlijk dorp met een vijftieng tal huizen, een Nederduitsch Gereformeerde kerk uit de late middeleeuwen - oorspronkelijk aan Sint Willibrord gewijd - en ongeveer tweehonderd inwoners.

Vlak ten zuiden van het dorp stond aan de Ruurlose beek een kasteel: het Huis te Ruurlo.

Het dorp was omringd door ongeveer 180 boerenplaatsen met hun boomgaarden - met een gemiddelde bedrijfsgrootte van 2,1 ha bouwland en 1,1 ha weiland - verspreid liggend in wijde landouwen; goudgele golvende graanvelden (voornamelijk rogge en haver) in de zomer, glinsterende witte verten in de winter. De akkers waren omringd door akkermaalsheggen (wallen).

De Mark Ruurlo, ongeveer 66 km² groot, voor de helft bestaande in het Zuiden en het Oosten uit moeras/veengebied - met houtgroei en troepen wilde eenden, en waar in het voorjaar duizenden Kievitseiëren werden gezocht - was doorsneden door verscheidene beken.

Christoffel Bensinck was bierbrouwer. Zijn brouwerij was gelegen ongeveer een kilometer ten noorden van het dorp in de Brouwershoek. Het brouwen van bier was een oude en wijdverbreide nijverheid. Sedert de Middeleeuwen waren bierbrouwerijen in grote getale over het platteland van N.W. Europa verspreid. Het waren doorgaans kleine nijverheidsbedrijven met één ketel en hooguit drie knechten.

De brouwers hadden hun afzet onder de lokale bevolking. Bier was een volksdrank en werd als zeer gezond beschouwd. De omzet was ongeveer een liter per persoon per dag. Het (drink)water was vaak niet betrouwbaar (ziekte verwekkende kiemen). Alleen al aan de hop schreef men wonderen toe. Het "Algemeen huishoudelijk -natuurzedekundig- en konstwoordenboek", dat in het jaar 1769 te Leeuwarden verscheen, vermeldt: "De hop heeft een machtig verwarmende, genezende, pisdrijvende, zeer bloedzuiverende en pijnstillende kragt, en is zeer dienstig tegen verstoppingen der lever, milt en andere ingewanden en derhalve een der beste middelen tegen hypocondrie, melancolie, scorbut en geele ziekte, alsmede tegen allerhande schurft".

Christoffel Bensinck bereidde zijn bier volgens oud recept met behulp van water, gerstemout, biergist en hop. Hij betrok zijn mout uit Zutphen, van "de weduwe Marrienborgh"(3). Deze weduwe was Clara Wentholt, weduwe van Arend Marienburch. Zij was eerder getrouwd geweest met Evert van Diemen, burger van Zutphen, lid van het Kramergilde en stadsapotheker aldaar. Hun zoon Barthold van Diemen (zie onder) was een vermogend man; een Zutphense notabele (4).

In zijn brouwerij maalden Christoffel en zijn knechten het ingekochte mout zodanig dat de vezelen heel bleven, mengden het moutmeel in de beslagkuip met warm water van 75 graden Celsius onder voortdurend roeren en taptten vervolgens het aldus ontstane wort van de zemelen en andere bezinksels af. Van dit wort, een waterextract bevattende deztrinen, moutsuiker en eiwitafbraakproducten, werd, na toevoegen van de bittere hop, het overtollige water afgekookt. Vervolgens werd aan het wort, afgekoeld tot 7 graden Celsius, gist toegevoegd die zich in het wort vermeerderde en in de loop van een paar weken bij circa 10 graden Celsius de moutsuiker omzette in alcohol en koolzuur. Tijdens het nagisten in de lagerkelder gedurende enkele maanden, zakte het gist uit en het nu heldere, eventueel nagefilterde, bier was klaar voor de verkoop.

De afnemers van Christoffel Bensinck kochten zijn bier soms op rekening. Met betalen was men in het algemeen niet altijd bijster vlot. Vele malen was hij genoodzaakt zich tot het Ruurlose gericht te wenden om betaling af te dwingen.

Ter illustratie vermeld ik enkele dat hierover uit de Ruurlose gerichtelijke protocollen, bestrijkende Christoffel's laatste vijftien levensjaren:

In het jaar 1671 liet Christoffel Bensinck beslag leggen op het zaad van Hendrik Everwennink, en in 1672 eiste hij 74 gulden uit de nalantenschap van Hendrik Rijkenberg. Op 15 april 1675 eiste hij van Jan toe Elschot aflossing van 20 gulden voorgeschoten belastinggeld, en op 4 november 1675 uit de nalatenschap van Jan toe Nieuwenhuis 27 gulden wegens voorgeschoten belastinggeld en gekocht bier.

Op 13 maart 1679 maande Christoffel Bensinck Berend toe Elschot om 15 gulden 2 str. verteringenschuld en 3 gulden 2 str. voorgeschoten belastinggeld te betalen; en hij herhaalde deze aanmaning op de volgende rechtszitting. Op 10 april 1679 betoogde Christoffel dat hij volgens acte d.d. 7 oktober 1675 indertijd 125 gulden en 97 gulden en 4 str. aan Berend toe Elschot geleend heeft. Op 8 mei 1679 bekende Jan van Bilderbeek 40 gulden en 6 str. aan Christoffel Bensinck schuldig te zijn, die tevens memoreerde dat hij geld moet hebben van Berend Jan en Dries toe Elschot, en beslag liet leggen op de goederen van Abraham Harders om 23 gulden 12 str. los te krijgen. Op 10 juli 1679 verklaarde Jan Hillebrandts 30 gulden 5 str. schuld aan Christoffel Bensinck te hebben wegens betrokken bier en geleend geld. Op 19 oktober 1682 eiste Christoffel betaling van 35 gulden 13 str. door de weduwe van Herman Penterman wegens geleend geld en gemaakte verteringen. Twee jaar later, toen op 16 oktober 1684 Christoffel wederom als eiser optrad bleek de som te zijn geslonken tot 13 gulden 19 str. Op 23 februari 1685 eiste hij betaling van 5 gulden 3 str. verteringenschuld die de Ruurlose koster Bernhard Cranius(5) bij hem aan huis heeft gemaakt. Op 17 december 1685 gaf Abraham Harders toe 32 gulden 11 str. schuldig te zijn aan Christoffel Bensinck en aan onkosten 11 gulden 10 str. Op 17 juni 1686 liet Christoffel beslag leggen op de goederen van Derk te Winkel, die bij hem een verteringenschuld had van 53 gulden 4 str.

Bovengenoemde geldsommen bedragen meestal enkele tientallen guldens. Ter verkrijging van enig begrip van wat dat betekent zij vermeld dat toendertijd het dagloon van een goede timmerman 30 cent bedroeg; een paard kostte 30 gulden.

Noten:

- 1). Het archief van het Landdrostambt van Zutphen omvat processtukken vanaf 1581 (Kentnisboek over de jaren 1581-1805; chronologische tafels op Ruurlo 1653-1805).
Regelmatige notulering van de Contentieuse en Voluntaire acten Ruurlo (C.V.R.) in het Ruurlose gerichtensboek begint in het jaar 1659.
- 2). Vroeger deed dat de Hertog van Gelre.
- 3). C.V.R. d.d. 25 mei 1671. De in deze acte genoemde Hendrick Egberts was een schoonzoon van Christoffel Bensinck en diens compagnon.
- 4). J.G. Smit, Van Diemen (Zutphen), Nederlandsche Leeuw 112 (1995)4.
- 5). Bernhard Cranius was tevens schoolmeester. Het Ruurlose trouwboek vermeldt d.d. 26 augustus 1683 Bernardus Cranius als "coster ende schoolmeester tor Reurle".

wordt vervolgd.

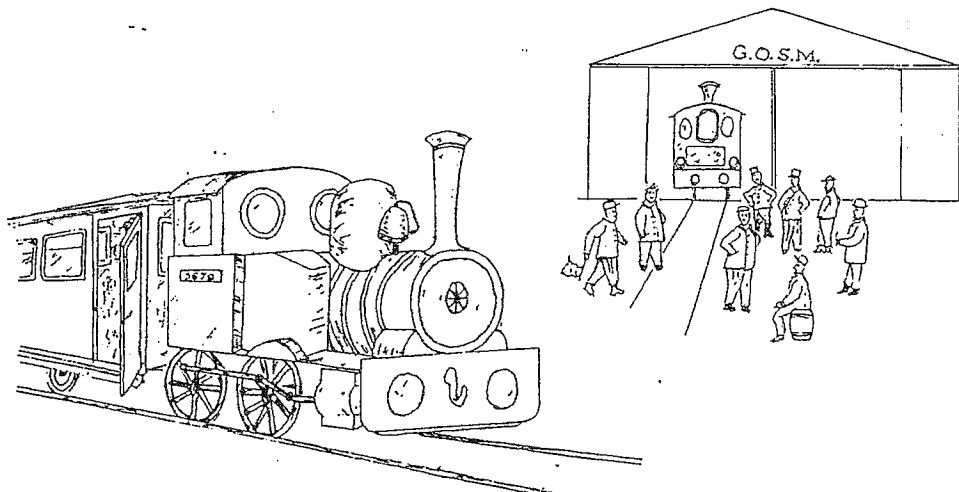
De avond was slecht begonnen voor de Haagse mevrouw Boon. Al tijdig was zij de 29ste maart uit 's-Gravenhage naar Ruurlo vertrokken met haar automobiël, maar door motorpech kwam zij een half uur te laat aan. Wij zullen haar straks verder vergezellen in de zaal van de heer Avenarius, maar eerst vaststellen, dat kort tevoren, op een koude februaridag, het vooraanstaand Tweede-kamerlid mr. H.P. Marconist in hotel Klein Haar voor een ander talrijk publiek had gesproken. Wat was hier allemaal gaande?

Antwoord: politieke opleving! Immers, in mei van dat jaar 1923 zouden in ons land gemeenteraadsverkiezingen plaatsvinden volgens het nieuwe stelsel van algemeen kiesrecht (óók voor vrouwen) en evenredige vertegenwoordiging. Nu trachtten behalve de al bestaande drie politieke organisaties ook andere groeperingen aanhang te winnen. In Ruurlo bestond al de liberale kiesvereniging met zo'n tweehonderd leden, daarnaast werd op 2 februari de kiesvereniging Gemeentebelang opgericht, die al snel negenentachtig leden telde. Maar een week later al ontstonden ernstige meningsverschillen; de gemoederen liepen hoog op en onder rumoer splitste zich een liberale groep af. De Ruurlosche Courant gaf het in zijn verslag weer: De boeren willen een vereniging op liberale grondslag! Wat een opwinding in Ruurlo! Enkele dagen later werd een afdeling van de STAF opgericht, en of dat niet genoeg was, sloot een aantal geïnteresseerden zich aan bij de Vrijheidsbond; en op de vergadering daarvan onder voorzitter dokter Hofstede zien wij mevrouw Boon weer terug, op het moment, dat zij haar toespraak gaat houden.

Spoedig bleek, dat haar geestdrift niet had geleden door het oponthoud onderweg. Vol vuur sprak zij de aanwezigen toe: "Vrouwen, doe mee in de politiek! Verbeter uw eigen lot; wij vrouwen zijn niet langer gelijkgesteld aan gevangenen en idioten!", waarin zij, kiesrechtelijk gesproken, gelijk had. Maar de spreekster ondervond ook, dat in Ruurlo vrouwen wel gedelijk hun mening konden laten horen. Op zeker moment sprong mevrouw Ruempol strijdlustig op en riep: "Den Haag, dat zijn kapitalisten en militaristen!" (de regering had kort tevoren de omstreden Vlootwet bij de Tweede Kamer ingediend). Ondanks de opschudding, die dokter Hofstede maar net kon kalmeren, kon de Vrijheidsbond die avond twintig nieuwe leden inschrijven.

Wat was het resultaat van al die beweging? Na de verkiezingen van woensdag 16 mei kwam Gemeentebelang in de raad met vier zetels, als nummer één mevrouw J.M. Ruempol-van Geijtenbeek. De liberale fractie telde drie leden, twee zetels waren voor de R.K.-partij en één voor zowel de Antirevolutionairen als de S.D.A.P. Eén vrouw kwam in de raad, evenveel als nu in 1995.

Je vraagt je af: werden al die activiteiten gerechtvaardigd door de economische toestand? Dit is zeker: afgaande op wat er in de krant stond was de narigheid algemeen. In ons land, ook in Ruurlo, was de werkeloosheid hoog en gingen de lonen omlaag. Het personeel van de Geldersch-Overijsselsche Stoomtram Maatschappij liep te hoop voor de wagenloodsen en dreigde met staking: de machinisten kregen nu f.17,50 per week met werktijden van 57 tot 72 uur. Bedenk eens: voor dag en dauw beginnen met stoom maken, overdag rijden en, wie weet, 's avonds nog de hete vuurgang schoonmaken! Maar de directie was onverbiddelijk: "de concurrentie met de autobus verliezen we anders!"

Weliswaar ging de broodprijs omlaag van 20 naar 18 cent per vijf ons, en aan de Turfkade in Zutphen kon je duizend baggelaren of korte turven krijgen voor 8 gulden (tien voor 8 cent). Vroom & Dreesman had een "crisis-aanbieding": Moderne chique Damesmantel met Hoedje, prima laken, voor f. 9,75.

MODE 1923

Geen hoge bedragen, dat is waar, maar je moest het geld wel eerst zien te verdienen. Een werkmans van de Boterfabriek sprong niet ver met tien gulden in de week; de arbeiders die de grond moesten afgraven voor de nieuwe lagere school, hadden genoeg te nemen met 20 cent per uur.

Die school, ja! Naar de bouw daarvan was al jaren reikhalzend uitgezien. Juffrouw Baer van de school in Winkelerhoek had al dringend laten weten, dat haar 135 leerlingen onmogelijk goed les konden krijgen in drie lokalen; "ik moet aan vijftig kinderen tegelijk handwerkles geven!" had ze al eens in wanhoop aan het gemeentebestuur geschreven.

Ook de dorpsschool was met zijn zeven lokalen te klein geworden voor 335 jongens en meisjes. Nu waren de schoolkinderen in die tijd gemakkelijker in het gareel te houden dan tegenwoordig, maar zelfs een bekwaam pedagoog als meester Kerst Zwart had aan een klas met 45 leerlingen de handen meer dan vol. Gelukkig werkte de inspecteur van het Lager Onderwijs in Zutphen mee, zodat in juni met de bouw van de school in het Broek, aan de rijksweg naar Groenlo, kon worden begonnen. Met drie lokalen een grote verbetering, vooral voor die kinderen die van huis naar school een uur, soms langer, op klompen over de zandwegen moesten klossen, weer of geen weer!

Iedereen tevreden? Niet de Roomsche ouders; de bouw van de R.K. bijzondere school "gaat tot hun verdriet niet door, want er is te veel verzet". (De Sint Willibrordusschool kwam er in 1930).

De groei van het aantal schoolkinderen kwam mede doordat zich regelmatig mensen van buiten in Ruurlo vestigden. Dit bleef niet verborgen voor de dames Abbing (de dominee) en Ruempol. Zij kregen sterk de indruk dat voor veel nieuw-ingekeenen er "weinig tot veraangenaming van het leven" was. Bovendien zou het goed zijn, als er "een geest van saamhorigheid" werd gekweekt. Met dit oogmerk richtte het tweetal een afdeling van het Nut op. Een goed initiatief, want "al heel spoedig hadden zich zesendertig families aangemeld". Voor dezen verschaft de Volksbibliotheek met zijn drie stampvolle kasten toch niet voldoende verstrooiing. Afgezien van de acht verenigingen was er weinig andere gelegenheid tot vermaak. Was het daarom, dat de bewoners zoveel tijd en aandacht aan bruiloften besteedden? Dit beviel het hoofd van de dorpsschool K. Zwart maar matig. Veel te dikwijls naar zijn zin werd op een vrijdagmiddag vrijaf gevraagd. "Kunnen die bruiloften", zo vroeg hij openlijk, "niet op een zaterdag worden gezet?" Blijkbaar vond de degelijke meester Zwart de noodzakelijke paar dagen aardappelvakantie aan het eind van september meer dan genoeg.

Wat een tref, als zich dan een feest aandient waar geen ontkomen aan is! Zo mag je het 25-jarig regeringsjubileum van koningin Wilhelmina, op 2 september 1923, toch wel aanduiden.

Hierover moet al vroeg zijn gepraat, want op 5 juni al laat de burgemeester weten, dat de gemeente geen steun wil verlenen aan een schoolfeestcommissie. Zou die uitspraak de ontluikende feestveugde hebben gedempt, of speelde het overleg zich binnenskamers af? In de Ruurlosche Courant lezen we er pas op 31 augustus iets van, als de burgemeester de blijde boodschap verkondigt: Honderd gulden voor het schoolfeest! Dit zet vaart achter de onderneming en op 4 september reeds komt "na veel strubbelingen" de feestcommissie tot stand. Voorzitter Besseling beleeft wel een paar slapeloze nachten, maar met de ingezamelde f. 1180,30 viel iets te versieren. Achter de coulissen werd hard gewerkt; het resultaat van grote inspanning: op 26 en 27 september een feest dat klinkt als een klok. Na de openingstoespraak van de Edelachtbare heer A.E. van Arkel te negen ure volgt koorzang door alle schooljeugd met eerst het "Wien Nêerlandsch Bloed". Kleurengewemel van oranjewimpels en versiering overal, terwijl twee muziekkorpsen op de wei van Avenarius schetteren naar hartelust. Iedereen heeft schik, ook de vele bezoekers van buiten zijn opgetogen. Een goed besluit van het seizoen!

Ook financieel kreeg het jaar voor Ruurlo een gunstig einde. De raad stelde de gemeentebegroting voor 1924 vast, die sluitend uitkwam op een bedrag van f. 127.028,41 en een halve cent. Burgemeester van Arkel had zelf hiertoe bijgedragen. Hij zag zijn voorstel aangenomen (met zeven tegen vier stemmen) om vijftien gulden te besparen door van de kerktoren op feestdagen geen vlag uit te steken; "bovendien is dat voor een arbeider gevaarlijk genoeg!" - Zuinig en zorgzaam, en zo hoort het ook, voor een Burgervader.

Geraadpleegd: Gemeentearchief Lochem - Ruurlosche Courant, jaargang 1923.
Gemeentearchief Ruurlo - ambtelijke correspondentie 1923.

LEKKERBEK

"Goômargen, Door, how geet et ao ?
Wat kiek-i zoer! Of he'k et mis ?
Bu'j'zeeke, deern, wat is-t-er now ?"

"Och, Herman, 'k bun gezond en frisch,
alleen ow maor 'en betken kwaod.
Ow Pollo gemi nao-ezeaten
en mi den rok kapot ereaten (=gereten).
'ne scheure ,n heel end langs den naod.
Ook hef-e in 't dik van 't been mi ebetten,
kiek maor, 'ne groote rooie plek!"

"Jao, deern, hi is zo'n lekkerbek!"

Kerst Zwart.
In en om het kleine dorp.

GENEALOGIE HIETBRINK; SPEUREN IN HET VERLEDEN.

door Henk Hietbrink

Bij het zoeken naar gegevens over het geslacht Hietbrink, werd de bakermat van het geslacht aangetroffen in Lochem. De voorouders woonden aan het eind van de 17e eeuw in het buurtschap Klein Dochteren. Helaas bleken de voorhanden zijnde gegevens niet verder terug te gaan dan circa 1665, ondanks het feit dat er in Lochem doopboeken over de periode 1582-1597 en 1608-1623 en trouwboeken over de periode 1583-1598 aanwezig zijn.

In het doopboek 1608-1623 blijkt de naam Hietbrink ook voor te komen. Op 13 juni 1619 trouwde Jenneken Hietbrink met Herman Albers en op 15 augustus 1619 trouwde Harmen Albert Hietbrink (z.v. Albert Hietbrink) met Jenneken Hasewinkel (d.v. Gosen Hasewinkel uit Harfsen). De aansluiting met de latere periode is niet gevonden, zodat de gegevens hier op zichzelf staan.

Rond 1682 vestigt Albert Hietbrinck zich met zijn vrouw Marie op een boerderij in Klein Dochteren. Hoewel de naam van zijn vrouw in het doopboek van Lochem niet voorkomt, kan in een latere periode haar identiteit toch vastgesteld worden. Op 18 november 1693 hertrouwt zij namelijk met Jan Jansen uit Ruurlo (zoon van Jan Jansen uit de Meene). Zij wordt dan Marie Hietbrink genoemd. De herkomst van het echtpaar Albert en Marie Hietbrinck is nog niet vastgesteld. Ze zijn in ieder geval niet in Lochem getrouwd en het is mogelijk, dat er nog oudere kinderen geweest zijn.

Het echtpaar Albert en Marie Hietbrinck is de grondlegger van een omvangrijk geslacht gebleken. Bijna alle Hietbrink'en die na 1682 in doop-, trouw- en begraafboeken van Lochem voorkomen zijn aan dit paar gerelateerd. Velen wonen in Lochem, anderen vestigen zich in omliggende gemeenten. Ook komt een tak op de Zuid-Veluwe terecht.

De eerste generatie:

De kinderen van Albert en Marie Hietbrink, die geboren zijn op de boerderij (Het Groot-Hietbrink) in Klein Dochteren onder Lochem zijn:

1. Lummeken Hietbrink, ged. 17 april 1682 te Lochem.
2. Esken Hietbrink, ged. 18 januari 1684 te Lochem; overl. 28 april 1737 te Lochem.
3. Trientjen Hietbrink, ged. 19 juli 1685 te Lochem.
4. Derck Hietbrink, ged. 27 juli 1690 te Lochem.
5. Albert Hietbrink, ged. 2 augustus 1692 te Lochem.

De tweede generatie:

1. Lummeken Hietbrink trouwde op 2 maart 1710 te Lochem met Joost Goossens (z.v. de Goossens op het Laar). Uit dit huwelijk werden 2 zonen en 2 dochters geboren.
2. Esken Hietbrink trouwde op 13 oktober 1709 te Lochem met Mechteld Haartman (d.v. Herman Arrtman uit Exel). Er werden 8 kinderen geboren. Esken Hietbrink trouwde voor de tweede keer op 6 mei 1725 te Lochem met Trijne Hietland (d.v. Waender Hietland uit Nettelhorst). Uit dit huwelijk zijn een zoon en een dochter geboren.
3. Trientjen Hietbrink. Van haar is verder niets bekend.
4. Derck Hietbrink trouwde met Mecheld Uit dit huwelijk zijn 3 zonen geboren.
5. Albert Hietbrink trouwde op 24 februari 1720 te Lochem met Janna Riekenburg, geb. in 1693 in Linde onder Vorden (d.v. Philips Jansen Riekenburg en Aeltjen Allercamp). Uit dit huwelijk worden te Lochem 7 kinderen geboren, te weten 1 zoon en 6 dochters. Het tweede huwelijk van Albert Hietbrink werd voltrokken op 7 maart 1734 te Lochem met Janna Reurslag uit Nettelhorst. Er zijn geen kinderen uit dit huwelijk geboren. Zij is ruim een jaar na hun trouwen overleden. Op 14 december 1735 trouwde Albert Hietbrink voor de derde keer met Jacomina Brinkerink d.v. Roelof Brinkerink onder Barchem). Uit dit huwelijk zijn 10 kinderen geboren, te weten 6 zonen en 4 dochters.

Op de derde en vierde generatie ga ik niet verder in, daar de omvang anders veel te groot wordt. Vanaf de viijfde en volgende generaties wordt telkens het nageslacht per echtpaar genoemd.

A. Het nageslacht van Hendrikus Hietbrink en Berendje Runneboom.

Hun zoon Garrit Hietbrink, werd geboren op 13 augustus 1780 te Lochem en was van beroep kleermaker. 95.32 (08)

Hij trouwde op 27 januari 1807 te Lochem met **Gerritjen Bouwmeester**.

Uit dit huwelijk zijn 2 zonen en 3 dochters geboren. Er zijn hiervan verder geen gegevens bekend.

B. Het nageslacht van **Arend Hietbrink** en **Harmina Eijkelkamp**.

Uit dit huwelijk werd op 20 januari 1795 geboren: **Hendrik Jan Hietbrink**. Verder zijn er geen gegevens bekend.

C. Het nageslacht van **Arend Hietbrink** en **Jenneken Enserink**.

Uit dit huwelijk werd op 11 oktober 1787 te Lochem geboren: **Geertrui Hietbrink**. Zij trouwde met **Hendrikus Sangers**, geboren te Voorst, van beroep kleermaker. Het echtpaar is in Zutphen gaan wonen en zij kregen 3 zonen en 2 dochters. Verdere gegevens over hen ontbreken.

D. Het nageslacht van **Willem Hietbrink** en **Engele Nijland**.

Uit dit huwelijk werd op 21 november 1772 te Lochem een zoon geboren: **Albert Jan Hietbrink**. Hij huwde op 27 mei 1823 te Rheden met **Hendrika Gijsberts**. Uit dit huwelijk werd 1 zoon en 1 dochter geboren. In 1883 is dit nageslacht uitgestorven.

E. Het nageslacht van **Teunis Hietbrink** en **Jenneken Aalderink**.

Zij trouwden op 12 februari 1792 te Lochem. Uit dit huwelijk werden te Lochem 3 zonen en 3 dochters geboren. Kinderen en kleinkinderen woonden onder andere in Lochem, Gorssel, Vorden, Utrecht, Bodegraven, Leiden, Haarlem, Dalfsen, enz. Of van dit nageslacht nog nakomelingen in leven zijn is onbekend.

F. Het nageslacht van **Micheld Hietbrink** en **Janna Wolshuis**.

Zij trouwden op 3 maart 1782 te Lochem. Er zijn 4 kinderen geboren, 2 zonen en 2 dochters. Het echtpaar woonde op de boerderij Altena in Exel bij Lochem en zijn in de Franse tijd vertrokken naar een ander onderkomen. Dit geslacht is nog niet uitgestorven, want **Johan Hietbrink**, geboren op 26 november 1892 te Lochem, van beroep tijpograaf, overleed op 100-jarige leeftijd op 8 mei 1993 te Lochem. Hij was vader, groot- en overgrootvader.

G. Het nageslacht van **Garijt Hietbrink** en **Aaltjen Voortman**.

Uit dit huwelijk werd een dochter en een zoon geboren. De dochter **Janna Hietbrink** werd geboren op 23 juli 1768 te Lochem. Zij trouwde met **Lammert Groot Boevink**. De zoon **Arent Hietbrink** werd geboren op 12 december 1770 te Lochem. Hij trouwde op 14 mei 1812 te Lochem met **Janna Weenk**. Uit dit huwelijk werd op 30 april 1815 een zoon geboren: **Gerrit Jan Hietbrink**. Bij de keuring voor de militaire dienst wordt hij vrijgesteld wegens bijziendheid. Hij was toen 1 el en 643 stепен lang. Op 23 mei 1851 trouwde hij met **Engele Schippers**, geboren 31 oktober 1819 te Lochem. Zij overleed op 5 augustus 1857 samen met haar dochttertje **Aaltjen** om 3 uur 's morgens bij een boerderijbrand (Erve Hietbrink in Nettelhorst). **Gerrit Jan** overleed op 17 mei 1906 te Laren op 91 jarige leeftijd. Zo stierf dit nageslacht ook uit.

H. Het nageslacht van **Hendrik Hietbrink** en **Fenneken Mentink**.

Zij huwden op 9 augustus 1778 te Laren. Er werd op 27 mei 1782 te Laren, in de kamer van Kleijn-Nenge, een zoon geboren: **Gerrit Hietbrink**. Met dit nageslacht zitten we verder op een dood spoor.

I. Het nageslacht van **Hendrik Hietbrink** en **Janna Overberg**.

Uit dit huwelijk werd op 8 november 1799 een zoon geboren, die 3 dagen later overleed. Later zijn er in Gorssel nog 3 dochters geboren. Dit betekende het einde van dit nageslacht.

J. Het nageslacht van **Hendrik Hietbrink** en **Henders Pasman**.

Zij trouwden op 12 februari 1794 te Lochem en gingen wonen op de boerderij Pasop in Exel. Uit dit huwelijk werden 2 zonen en 1 dochter geboren. Dit geslacht stierf in de volgende generatie al uit.

K. Het nageslacht van **Michel Hietbrink** en **Janna Reusink**.

Zij huwden op 11 juli 1784 te Lochem. Uit dit huwelijk zijn, op de Hietbrinkshutte te Exel, 8 kinderen geboren, te weten 5 zonen en 3 dochters. Van deze nakomelingen wonen er nu nog in Laren (G), Lochem, maar ook in Dispatch (Kansas, USA) en Holland (Michigan, USA).

L. Het nageslacht van **Hendrik Hietbrink** en **Henders Pasman** (tweede huwelijk).

Uit dit huwelijk werd 1 zoon en 2 dochters geboren. De zoon trouwde met **Janna Ikkink**. Zij kregen 4 dochters. De dochter **Janna Hietbrink** trouwde op 7 augustus 1848 te Lochem met **Derk te Vaanholt** uit Neede, van beroep landbouwer. In 1852 vervalt de naam Hietbrink op boerderij Pasop en werd toen te Vaanholt.

M. Het nageslacht van **Hendrik Jan Hietbrink** en **Roelofsken Trachter**.

Zij trouwden op 19 juli 1771 te Ruurlo. Uit dit huwelijk zijn 3 zonen en 3 dochters geboren.

- Heden ten dage leeft dit geslacht onder andere nog voort in Ruurlo, Zelhem, Vorden Barchem, Geesteren (G), Neede, Haaksbergen, Enschede, Eibergen, Lonneker en Markelo. In de stamboom van dit nageslacht hoor ik, **Henk Hietbrink** ook thuis.
- N. Het nageslacht van **Barend Hietbrink** en **Annie Christina Hulscher**.
Zij trouwden op 30 oktober 1816 te deventer. Uit dit huwelijk is 1 dochter geboren. Barend Hietbrink stierf op 2 mei 1843, op 62 jarige leeftijd te Sneek. Hij was daar winkelier.
- O. Het nageslacht van **Jan Willem Hietbrink** en **Fenneken Massing**.
Zij trouwden op 24 oktober 1829 te Brummen. Uit dit huwelijk werden te Brummen 3 zonen en 3 dochters geboren. Deze kinderen verspreidden zich over de Oost Veluwe, Twente en een aantal andere plaatsen in Nederland. Ook dit nageslacht leeft nu nog voort.
- P. Het nageslacht van **Philip Hietbrink** en **Aaltjen Tijssen**.
Zij trouwden op 23 september 1813 te Brummen. Uit dit huwelijk zijn 8 kinderen geboren: 3 zonen en 5 dochters. Nu leeft dit geslacht nog voort in onder andere Brummen, Eerbeek, Castricum, Apeldoorn, Scherpenzeel, Delden, Almelo, Wierden en Warnsveld.
- Q. Het nageslacht van **Albert Hietbrink** en **Derksken Olijslag**.
Zij trouwden op 30 april 1812 te Lochem. Uit dit huwelijk zijn 5 zonen en 2 dochters geboren. Dit geslacht leeft nu nog in onder andere Borculo, Lochem, Deventer, Groningen en Neede.
- R. Het nageslacht van **Albert Hietbrink** en **Anne Hanskamp**.
Uit dit huwelijk werd te Lochem een zoon en 3 dochters geboren. In 1874 stierf de laatste kleinzoon ongehuwd.
- S. Het nageslacht van **Jan Hietbrink** en **Willemina Eijerkamp**.
Zij trouwden op 26 december 1794 te Warnsveld. Uit dit huwelijk werden te Lochem (op boerderij Zaaltink) 4 zonen en 3 dochters geboren. Het nageslacht komt voor in Lochem en Laren. Ik geloof dat ook hier de laatste afstammeling is ongehuwd is overleden op 22 oktober 1937 te Laren.
- T. Het nageslacht van **Arend Hietbrink** en **Hendrika Kamphuisen**.
Zij trouwden op 27 juli 1806 te Vorden. Uit dit huwelijk werd 1 zoon geboren te Vorden. Hij trouwde op 2 juli 1841 te Vorden met **Grada Meulenbrugge**. Uit dit huwelijk werd 1 dochter geboren: **Aaltjen Hietbrink** en 1 zoon: **Jan Willem Hietbrink**. Hij overleed op 38 jarige leeftijd, ongehuwd, op 8 januari 1887 te Vorden.
- U. Het nageslacht van **Hendrik Jan Hietbrink** en **Geertruida Schulenburg**.
Zij trouwden op 10 november 1805 te Lochem. Uit dit huwelijk werden 4 zonen en 1 dochter geboren te Lochem. Dit geslacht leeft onder andere nog voort in Lochem, Laren, Exel, Gorssel, Borculo, Neede, Barchem, Enschede, Hengelo (O) en Amsterdam. Ook dit geslacht is nog lang niet uitgestorven.
- V. Het nageslacht van **Hendrikus Hietbrink** en **Everdina Stoeveveld**.
Zij trouwden op 23 september 1814 te Gorssel. Er werd uit dit huwelijk op 11 mei 1815 te Grossel 1 zoon geboren: **Berend Jan Hietbrink**. Berend Jan trouwde met **Willemina Stegeman**. Uit dit huwelijk zijn 2 dochters geboren.
- W. Het nageslacht van **Hendrik Hietbrink** en **Teutjen Schippers**.
Zij trouwden op 18 februari 1814 te Laren. Uit dit huwelijk werden 9 kinderen geboren: 6 zonen en 3 dochters. Er wonen van dit geslacht nog afstammelingen in Almelo, Hengelo (O), Gorssel en misschien nog wel in meer plaatsen.
- X. Het nageslacht van **Jannus Hietbrink** en **Janna Knijpe of Barkenbosch**.
Zij trouwden op 26 mei 1824 te Gorssel. Uit dit huwelijk werden te Zutphen 8 kinderen geboren: 5 zonen en 3 dochters. Zover ik kan nagaan zijn alle kinderen voor het trouwen overleden. Er zijn geen nakomelingen gevonden.
- Y. Het nageslacht van **Jan Hietbrink** en **Marije Volriet**.
Zij trouwden op 17 april 1795 te Lochem. Er werden in de Suetendorpshutte te Barchem 3 zonen en 1 dochter geboren. Ik kan verder van deze familie niets terug vinden.
- Z. Het nageslacht van **Hendrik Hietbrink** en **Janna Meulenkamp**.
Zij trouwden op 9 april 1802 te Lochem. Er werd uit dit huwelijk 1 zoon geboren. Ik kan verder van dit geslachts niets vinden.
- AA. Het nageslacht van **Hendrik Hietbrink** (tweede huwelijk) en **Janna Olijslag**.
Zij trouwden op 8 mei 1803 te Lochem. Uit dit huwelijk werden op de boerderij Molenkamp te Lochem 2 zonen en 4 dochters geboren. Dit geslacht leeft nog onder andere in Lochem, Deventer, Arnhem, Twello, Soest, Eindhoven, Soestdijk, Tilburg, Amsterdam en nog wat meer plaatsen.

AB. Het nageslacht van **Waender Hietbrink** en **Willemken van de Neutstege**.

Zij trouwden in 1758. Uit dit huwelijk werden in Warnsveld 7 kinderen geboren: 4 zonen en 3 dochters. Een van de nakomelingen, ik schrijf nu over de jaren 1937-1990 is bijv. **Hendrik Hietbrink**, geboren op 22 januari 1880 en overleden op 31 januari 1952 te Purmerend. Dit geslacht woont nu onder andere nog in Brummen, Zwolle, Heemstede, 's-Hertogenbosch en Dordrecht.

Ik heb met dit artikel getracht om de stamboom Hietbrink met zo weinig mogelijk namen zo duidelijk mogelijk op papier te stellen.

SCHAPENDIEVERIJ.

door G.H. Kreeftenberg.

Bron: Gemeentearchief Ruurlo.

In het gemeentearchief van Ruurlo trof ik het volgende verslag aan over de diefstal van een schaap in de gemeente.

Op donderdag 26 januari 1826 des namiddags deelt Harmen Wilmerink, bouwman op het Erve Rijkenbarg aan burgemeester Luitjes mede dat sedert de avond van de vorige dag uit een schaapskooi een bokschaap (= ram) mist en dat nog één van zijn overige schapen op dezen donderdagmorgen buiten de kooi had gelopen, welk laatste geval hem had doen vermoeden dat de schaapherder de vorige avond misschien niet nauwkeurig alle schapen binnen de kooi had gedreven, en dat het vermiste schaap waarschijnlijk des nachts was weggelopen.

Bij alle naspeuringen is het vermiste schaap niet ontdekt.

Op woensdagavond (gisterenavond) was aan het huis Groot Langenbarg alhier een zekere Evert Vrugink geweest; dezelfde persoon die in het laatst van het afgelopen jaar uit het Tuchthuis was ontslagen, alwaar hij drie jaar was gedetineerd geweest wegens stelen van een schaap op het Erve de Vente in deze gemeente.

Genoemd persoon was min of meer beschonken geweest en men kon hem niet kwijt raken, totdat eindelijk omstreeks tien uren de Heer Auffmocht, aldaar gelogeed, hem de deur had uitgejaagd.

Voor zover men in het donker had kunnen zien was hij van het Langenbarg den weg ingeslagen naar het goed Rijkenbarg ongeveer 300 roeden van het Langenbarg verwijderd.

Op vrijdag de 27 januari hebben de kinderen van een daghuurder, Reind Flinkers genaamd, een jenever kroegje houdende, wonende op het goedje het Eekhorentje, gelegen aan de weg naar Borculo, aan andere kinderen in de buurt verhaald:

"dat Pieriks Evert - onder de naam van Pierik meer, als onder de naam Vrugink bekend, omdat zijn vader lange jaren op het goed den Pierik gewoond heeft - des 's nachts aan hun huis het Eekhorentje geweest was, bij zich hebbende een schaap."

Naar aanleiding van bovenstaande ontbood de burgemeester de bewoner van 't Eekhorentje, Reind Flinkers, een braaf mensch, die vertelde dat in den nacht van den 25 op 26 januari omstreeks één uur, Evert Vrugink hem uit bed had geklopt en om jenever had gevraagd. Bij zijn binnenkomst bleek dat hij een schaap bij zich had. Hij had hem voor een stuiver jenever geschonken en op de vordering van meer, geweigerd had meer jenever te geven, omdat hij zelf zeide geen geld te hebben om zijn verteringte kunnen betalen.

Evert had geprobeerd om het schaap voor vier gulden aan Flinkers te verkopen maar deze had dit geweigerd, al kon hij het ook voor een gulden krijgen. Toen Flinkers aan Evert vroeg hoe hij aan het schaap kwam was het antwoord:

"Voordat ik naar het tuchthuis gebracht ben, woonde ik als boerenknecht bij Ruschgemos onder Neede en toen had ik drie eigen schapen, welke de boer mij beloofde voor mij te zullen voeden tot ik weer terug kwam. Van deze drie heb ik er twee aan de boer verkocht en dit derde voor mij gehouden."

Toen hij van het Eekhorentje wegging bleek dat het schaap hem niet wilde volgen, waarna hij het bij de benen vatte en over de schouder had geslagen. De bouwman van het Rijkenbarg, vernomen hebbende dat Evert Vrugink zich verhuurd had als knecht bij den boer Aaftink onder Geesteren, heeft op zaterdag de 28 januari zijn knecht Hendrik Jan Hietbrink en zijn schaapherder Hendrik Jan Hanink, zijne schapen van nabij kennende, gezonden naar den bouwman Aaftink om te onderzoeken of het schaap ook daar was.

Daar gekomen hebbe zij wel Evert Vrugink gevonden maar geen schaap. Uit de verschillende zaken blijkt dat hij eerst donderdag-namiddag in zijn huur bij Aaftink is aangekomen.

Op de vraag aan Evert gedaan of hij bij Aaftink ook schapen had heeft hij met neen geantwoord.

Hij had er één gehad maar deze voor een gulden verkocht aan Rotman onder Geesteren. Dit onderzoek kwam bouwman Aaftink vreemd voor en deed hem vragen naar de reden hiervan.

De knechts van Rijkenbarg antwoordden hierop dat hun boer een schaap ontstolen was en Evert Vrugink had voor enige jaren in Ruurlo een schaap gestolen, waarvoor hij ruim twee jaren in het tuchthuis had gezeten en dat hij daarom door hun werd verdacht deze diefstal gepleegd te hebben; te meer omdat hij in de nacht van het stelen in Ruurlo was gezien met een schaap.

Op het horen hiervan had bouwman Aaftink hem, Evert ter stond uit zijn dienst ontslagen, omdat hij geen dieven in huis wilde hebben.

De knechts van Rijkenbarg hebben toen Evert Vrugink er toe gehouden om met hen mee te gaan naar Rotman om dat verkochte schaap te bezien. Nadat zij bij Rotman het schaap hadden gezien verklaarden beide dat dit niet het schaap was dat bij Rijkenbarg gestolen was. Rotman vertelde verder dat hij dit schaap voor eenen gulden van Evert Vrugink had gekocht.

Vooraf had Evert aan de knechts van het Rijkenbarg gezegd dat hij dit schaap gekocht had van Ruschgemos onder Neede, maar nu herriep hij zulks en zeide het gekocht te hebben van broeder Reindert Vrugink te Ruurlo.

Vernemende dat hij met hun zou gaan naar zijn broer in Ruurlo is hij weggelopen zonder te zeggen waar hij heen ging. De knechts hebben de boer Rotman ernstig aanbevolen dat gekochte schaap vooreerst niet weg te doen, hetgeen deze heeft aangenomen.

Omdat het schaap dat bij Rotman werd gevonden niet dat is welk bij Rijkenbarg gestolen is mag men het er voor houden dat hij dit tweede bij een ander heeft gehaald.

Dat hij, Evert, de dader is lijdt bij mij geen twijfel.

Bij een vroeger rapport aan de rechtbank over dezen zelfden persoon heb ik gezegd:

"Indien het mogelijk was dat er erfdieven zijn dat ik dan hem Evert voor een erfdief hield, want waar maar iets te krijgen is, wat het ook zij, heeft hij van kinds aan het stelen niet kunnen laten. "

Doordien ik niet alle in aanmerking komende personen kan ontbieden, heb ik geen proces verbaal kunnen opmaken en is mij diensteger voorgekomen bij een specifiek Narcé de zaak te rapporteren.